

Cyclus: Jezus als Trooster?!

*Elise Woertman
Kees van der Zwaard*

*Najaar
2-23 november 2025*

Inleiding

De bomen laten hun bladeren vallen en staan er doods bij. De dagen worden korter en het licht mistig. Het leven trekt zich terug. Temidden van de hardheid in onze tijd, de weerbarstige conflicten van de wereld, de krassen op onze eigen ziel en verdriet dat ons naar de keel grijpt, zoeken wij naar troost.

Dirk de Wachter, psychiater alias 'verdrietdokter' schrijft daar prachtig over in zijn boek ' vertroostingen'. Hij zegt over troost: 'als iets troost is, dan is het dat kleine goede van Levinas dat dicht bij vriendelijkheid zit. Het is de mens die er voor u is. De mens die iets voor u doet. Iets kleins. Iets onschuldigs. Iets dat vermoedelijk geen moeite kost en dat zomaar, met een knippering van het oog, aan de aandacht zou kunnen ontspannen.'

Wat is troost als je met lege handen staat? Hoe leven we met wat onverdraaglijk is? Hoe kun je iemand anders troosten? Durven we ons te laten troosten?

Is er zoiets mogelijk als 'verlieskunst' zoals Carlo Leget en Mai-Britt Guldin beschrijven in hun nieuwe boek? En wat is daarvoor nodig? In elk geval om de pijn onder ogen te zien. Om ruimte te krijgen om de leegte ook werkelijk leeg te laten zijn: geen doekjes voor het bloeden, geen makkelijke woorden, geen toedekken van hoe erg het is. Om dat op je eigen manier te doen. Wederom Dirk de Wachter: 'Kunnen spreken over de dood is van belang. Er niet over moeten spreken ook, zolang de stilte geen verzwijgen is.'

Michael Ignatieff schreef het boek 'Troost-Als licht in donkere tijden', waarin hij schrijvers en andere kunstenaars onderzoekt met de vraag waar zij moed en kracht vandaag halen om veerkrachtig te zijn in moeilijke periodes.

Met diezelfde vraag in ons achterhoofd staat in de vieringen steeds een verhaal centraal waarin Jezus troost belichaamt, op onvermoede manieren.

2 november. Allerzielen. mmv het Janskoor

Voorganger: Kees van der Zwaard

Thema: Ik ben het

Lezing: Marcus 6,45-56

Het donkere water als huiveringwekkend beeld voor de dood, de chaos en de ondergang. En waar tegelijk een geheimzinnige diepte zich in schuilhoudt. De golven overspoelen de leerlingen. Zij zijn niet bij machte om te handelen. Paniek neemt bezit van hen, zoals verdriet je naar de keel kan grijpen, je de onmacht voelt in je gebalde vuisten, je maag verkramp. Een speelbal op de golven van ons bestaan. En juist daarin verschijnt Jezus met een eenvoudig 'Rustig maar, ik ben het.'

Wees niet bang'. Jezus verschijnt temidden van hun angst. In zijn gestalte licht iets op van een andere onderstroom. Van kopje onder gaan en toch weer boven komen. Van een nacht wakker liggen en toch het morgenlicht weer zien. Een onderstroom van vertrouwen. Is het daarom dat Jezus zelf eerst in de stilte op de berg ging bidden? Om zich in die stilte het vertrouwen te ontvangen omdat te kunnen belichamen voor zijn leerlingen? En voor iedereen die naar hem wordt gebracht? Hoe stemmen wij ons af op die stilte? Hoe ontvangen wij vertrouwen en belichamen wij die onderstroom?

9 november

Voorganger: Bas van den Berg

Thema: Genezing op Sabbat

Lezing: Mattheus 12,1-21

Jezus geneest een verschrompelde hand op Sabbat.

De dag van rust en toewijding aan de Ene zijn onlosmakelijk verbonden met het doen van barmhartigheid.

Een twistgesprek met de gezagsdragers over deze daad, waarbij zoals zo vaak de letter belangrijker lijkt te zijn dan Geest van de wet, leidt tot een verdieping van wie Jezus is. De profeet Jesaja wordt geciteerd. De troost die Jezus in woord en daad brengt, zit in de zachtmoedigheid waarmee hij handelt. In het recht dat zal zegevieren. Jezus wordt de belichaming van hoop.

Herkennen wij iets van het visioen van Jesaja? Waar zien wij hoop belichaamd?

16 november; mmv het Janskoor

Voorganger: Elise Woertman

Thema: Zacheus-Gezien worden

Lezing: Lukas 19,1-10

Zacheus is klein van stuk en een tollenaar. Gemeden door de mensen, omdat hij zichzelf verrijkt ten koste van hen. Als Jezus komt, klimt Zacheus in een boom, om onzichtbaar te worden. Hij wil hem zien, zonder gezien te worden. Dat loopt anders dan gedacht. Jezus ziet Zacheus, verstopt in de boom. Dat wordt de ommekeer. Het gezien worden is voor Zacheus cruciaal. Er ontstaat een opening. Jezus gaat met hem mee naar huis. Hij wordt binnengelaten, en in Zacheus ontstaat de ruimte om onder ogen te komen wie hij is en wie hij zou willen zijn. Zo wordt hij meer mens. Wat is het eigene van hoe Jezus naar Zacheus kijkt? Wat betekent gezien worden voor ons? Hoe kunnen wij een ander zien? Helemaal en zonder oordeel?

23 november

Voorganger: Marieke Milder

Thema: De Geest als troost

Lezing: Johannes 14,15-21

Jezus belooft de leerlingen een andere helper. Het griekse woord, parakleet, heeft te maken met troosten, hulp bieden, uitkomst brengen. Deze Geest heeft daarom onherroepelijk te maken met waarachtigheid. Waarachtigheid brengt alles aan het licht, alles mag en moet gezien worden.

Welke troost wordt ons daarin geboden?